

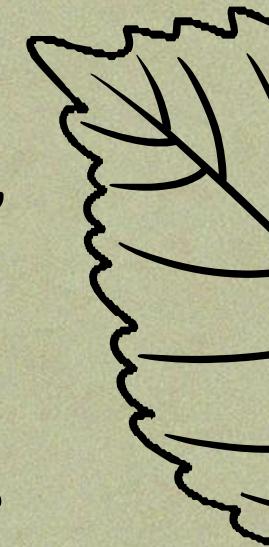
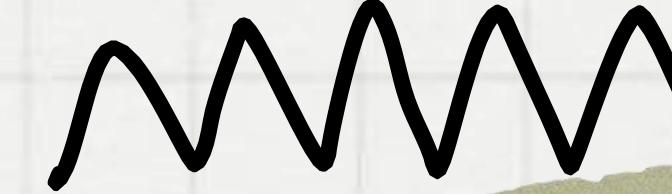
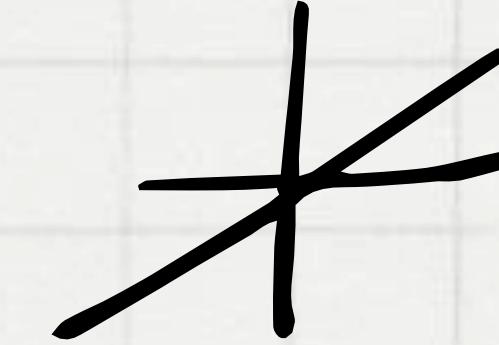
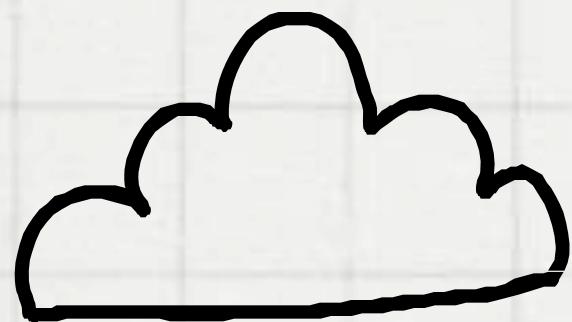

Filozofski laboratorij

za nastavnike

Ivana Černeha, mag.edu.philo.,mag.paed., Gimnazija Eugena Kumičića Opatija

Doc.dr.sc. Ivan Cerovac, Odsjek za filozofiju, Filozofski fakultet u Rijeci

Ovaj obrazovni materijal osmišljen je za vođenje radionica za predmetne nastavnike škole.

Cilj je potaknuti diskusiju i istraživanje svakodnevnih školskih tema, nudeći različite koncepte, stvarne primjere i interaktivne aktivnosti za poticanje etičke refleksije.

Materijal pruža smjernice i sadržaje radionice u trajanju 60 minuta. Osmišljen je sa željom poticanja razmjene ideja među nastavnicima te unaprjeđenja etičkih i filozofskih principa u obrazovnom kontekstu.

Filozofski laboratorij

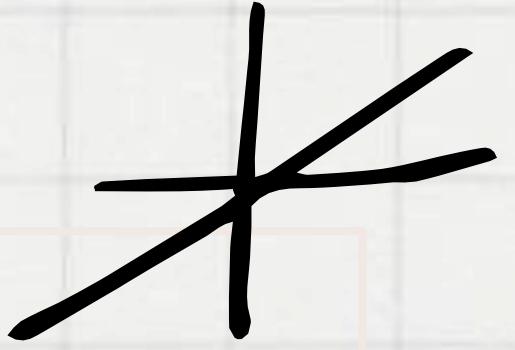
Razumijevanje i rješavanje etičkih dilema u školi

Filozofski laboratorij omogućava sudionicima da se aktivno uključe u analizu i rješavanje različitih etičkih dilema koje se mogu pojaviti u školi.

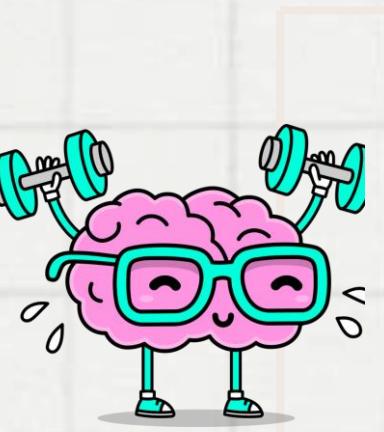
Kroz grupni rad, rasprave i razmjenu iskustava, sudionici će moći bolje razumjeti različite perspektive i razviti svoje sposobnosti suočavanja s ovim izazovima.

Vrijeme: 60 minuta

10
minuta

A1: Tematsko mozganje

35
minuta

A2: Grupni rad: Promišljanje
scenarija

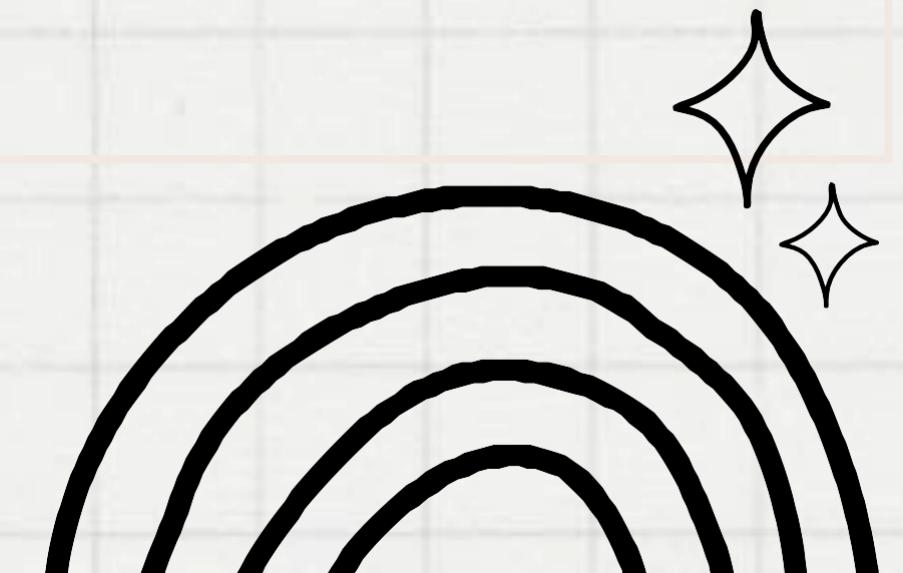

10
minuta

A3: Osobna iskustva

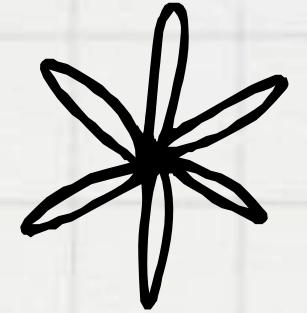
5
minuta

A4: Evaluacija radionice

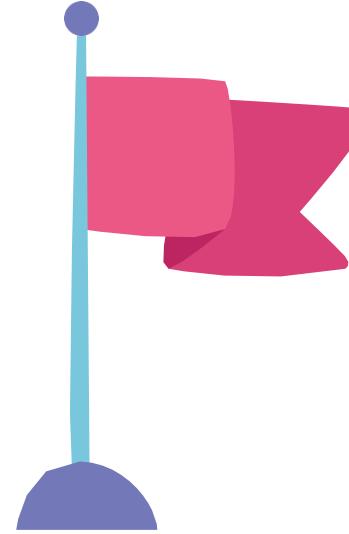

Fokus radionice

Fokusirajte radionicu na nekoliko scenarija (ili slučajeva).

Promišljanje scenarija pruža realnije, konkretnije (i zanimljivije!) poticaje za grupne rasprave od prikaza apstraktnih etičkih načela.

Ciljevi radionice

01

Promisliti određene aktivnosti / situacije u razredu koje mogu biti etički izazovne, dvojбene ili su u potpunosti jasne.

02

Međusobno razmijeniti iskustvo neovisno o predmetu, godinama radnog staža

03

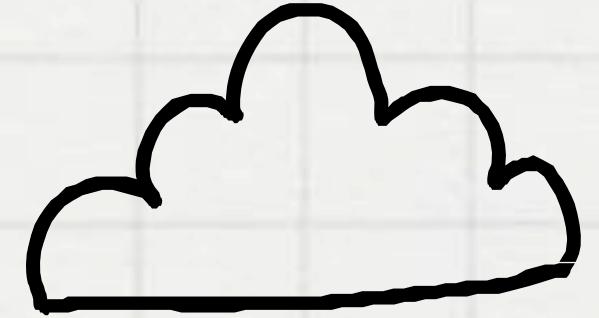
Predstaviti nekoliko scenarija koji mogu pomoći za promišljanje načina donošenja odluka u kontekstu odnosa osoba uključenih u sustav obrazovanja mladih.

04

Osvijestiti ili razmotriti složenosti svojstvene društvenim i psihološkim kontekstima u kojima se odvijaju interakcije nastavnika i učenika te učinaka tih složenosti na dovošenje etičkih odluka

Glavni cilj

Promicati otvoren razgovor i razmjenu iskustava među nastavnicima.

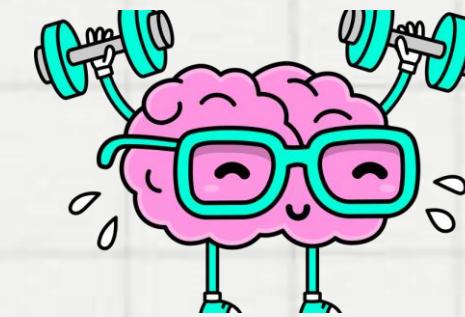

Etičke dileme

Sukobi između moralnih principa koji zahtjevaju donošenje teških odluka.

Složene situacije koje zahtjevaju razmatranje vrijednosti, prava i odgovornosti.

A1: Tematsko mozganje

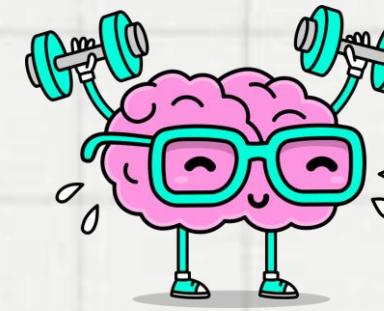
Nadopunite rečenice dodajući svoje mišljenje ili stav.

Pokušajte izraziti svoje razloge ili argumente koji podržavaju vaše mišljenje.

- **Ne kasnim na nastavni sat i nastojim svoju nastavu uvijek započeti na vrijeme kako bih _____.**
- **Kada je to primjерено, govorim o svojim osobnim iskustvima dok predajem nastavno gradivo jer _____.**
- **Mojim učenicima nudim mnogo mogućnosti da poboljšaju svoje ocjene jer vjerujem da _____.**
- **Konstruktivno raspravljam o problemima u razredu sa svojim kolegama jer vjerujem da _____.**

A1: Tematsko mozganje

- . Ne kasnim na nastavni sat i nastojim svoju nastavu uvijek započeti na vrijeme kako bih stvorio organiziranu i produktivnu atmosferu za učenje.
- . Kada je to primjereno, govorim o svojim osobnim iskustvima dok predajem nastavno gradivo jer želim povezati teoriju s praktičnim primjerima i potaknuti učenike da se dublje angažiraju.
- . Mojim učenicima nudim mnogo mogućnosti da poboljšaju svoje ocjene jer vjerujem da svaki učenik ima svoje snage i može postići veći uspjeh ako se potiče njihov individualni napredak.
- . Konstruktivno raspravljam o problemima u razredu sa svojim kolegama jer vjerujem da otvorena komunikacija doprinosi stvaranju boljeg okruženja za učenje i suradnju među nastavnicima.

A2: Grupni rad

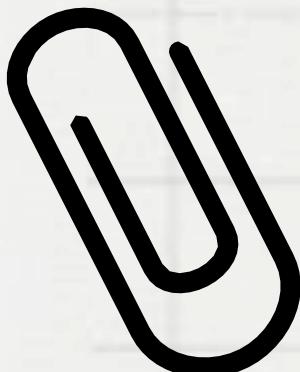

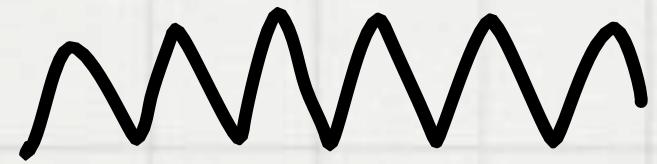
Podjela sudionika u manje grupe.

Svaka grupa dobiva isti scenarij s etičkom dilemom.

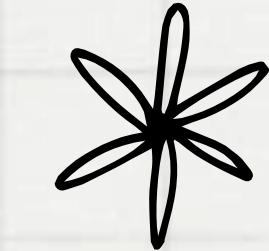
Grupa analizira dilemu koristeći etičke principe i vrijednosti.

Svaka grupa dijeli svoje razmišljanje o najboljem načinu rješavanja
dileme.

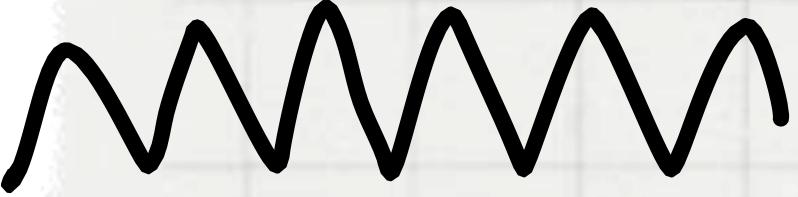

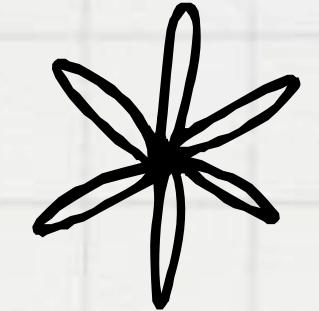
Scenarij 1

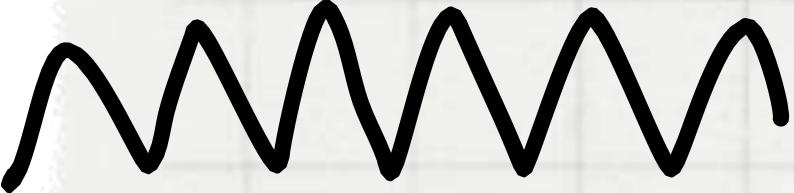
Ingrid pohađa nastavu kod profesora Stoika i profesora Ega. Ona otvoreno iskazuje iskreno oduševljenje komplimentima i svakome od njih je rekla da je njen omiljeni profesor svih vremena. Njeno ponašanje čini Stoiku nelagodu i nije siguran kako da reagira na učestale komplimente. Ego, s druge strane, uživa u laskanju toliko da često nakon nastave ostaje u razredu i u prijateljskoj atmosferi razgovara s Ingird (ne nužno o temama vezanima za predavanje). Razgovore vode sami u učionici.

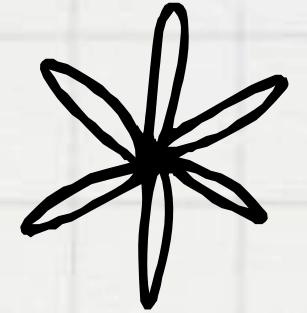
Pitanja za raspravu

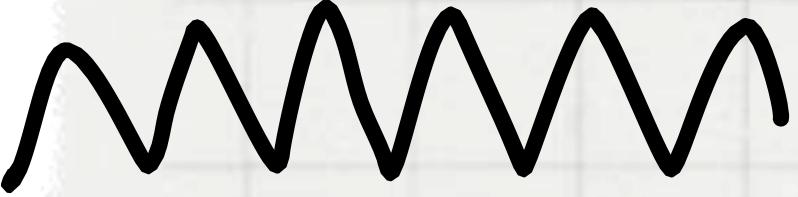
1. Koje moguće probleme/brige može izazvati ovaj scenarij?
2. U mentorskom odnosu, koliko daleko mogu ići teme razgovora i priroda aktivnosti, a da i dalje budu u skladu s odgovarajućim granicama uloge?
3. Gdje povlačite crtlu između prikladnih komplimenata i sumnje da se pokušava ulizivanje? Koji su pokazatelji za svaki od tih slučajeva?
4. Možete li prepoznati kada učenik iskreno iskazuje kompliment?
5. Pokušajte ponuditi rješenje za navedeni scenarij.

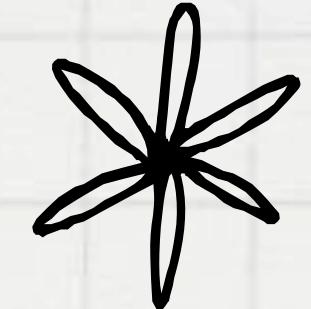
Scenarij 2

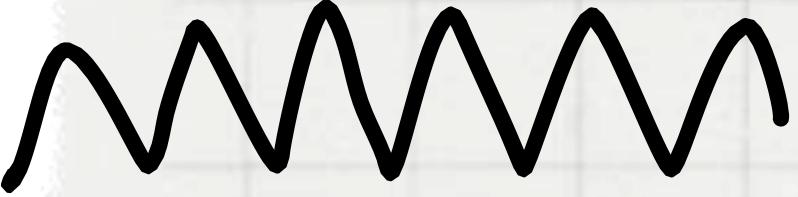
Profesor Praktičan traži od svojih učenika da prikupe podatke putem upitnika od svojih prijatelja, ocijene ih te ih unesu u računalo kao način stjecanja, kako je rekao, "dragocjenog iskustva u osnovama istraživanja putem anketa". Zatim koristi tako prikupljene učeničke podatke za pisanje svoje znanstvene publikacije. Kolege koje su upoznate s njegovom metodologijom pitaju se je li ova tehnika u redu i jesu li učenici, koji nikada nisu citirani, zapravo iskorišteni.

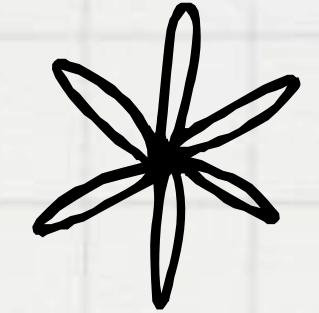
Pitanja za raspravu

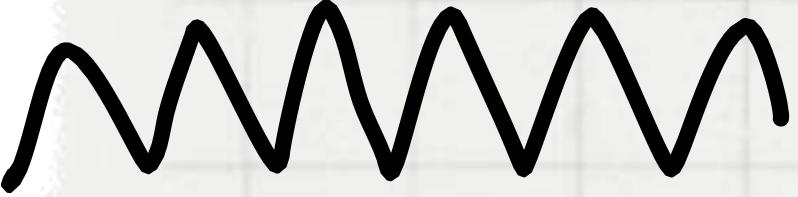
1. Koje moguće probleme/brige može izazvati ovaj scenarij?
2. Što ako podaci koje su učenici prikupili nisu objavljeni, već su korišteni isključivo za demonstraciju analize i interpretacije podataka u učionici? Jesu li se etički problemi razriješili?
3. Što bi trebalo učiniti da bi učenici prikupljanje podataka za objavljivanje bilo etično? Je li to uopće moguće?
4. Recimo da profesor Praktičan prikuplja podatke od svojih vlastitih učenika koristeći vrijeme na nastavnom satu, te podatke koje kasnije koristi u publikaciji. Postoje li etički problemi?
Ako da, može li ih se smanjiti?
5. Pokušajte ponuditi rješenje za navedeni scenarij.

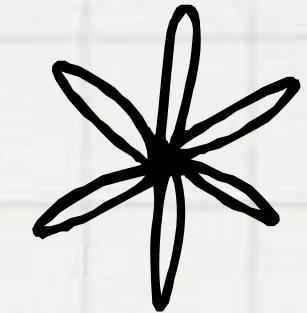
Scenarij 3

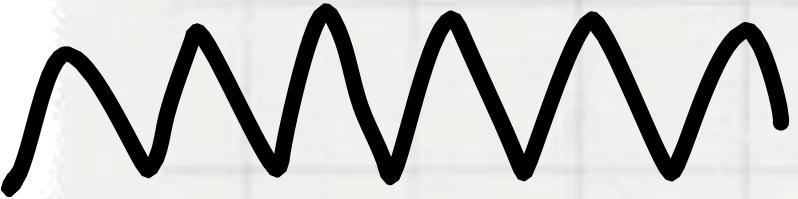
Uzrujana maturantica pita profesora Direktivu za savjet u vezi s neželjenom trudnoćom. Direktiva postavlja nekoliko pitanja o njenim životnim ciljevima. Potom sugerira da bi pobačaj mogao biti najbolja opcija.

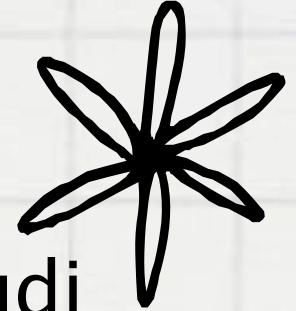
Pitanja za raspravu

1. Koje moguće probleme/brige može izazvati ovaj scenarij?
2. Smatrate li da činjenica da je maturantica tražila preporuku čini razliku?
3. Je li prihvatljivo ponuditi nekoliko opcija bez iznošenja vlastitog mišljenja?
4. Koji su primjeri problema učenika na koje treba odgovoriti s velikim oprezom?
5. Koja iskustva imate s učenicima koji traže savjet o vrlo osobnim pitanjima i kako ste ih rješavali?
6. Pokušajte ponuditi rješenje za navedeni scenarij.

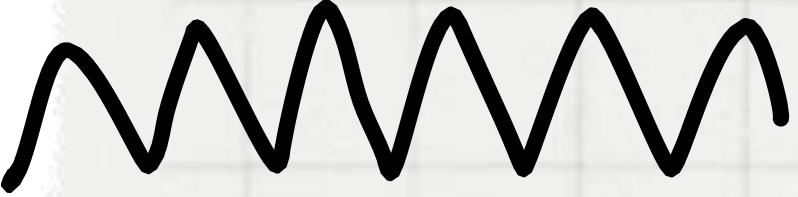

Scenarij 4

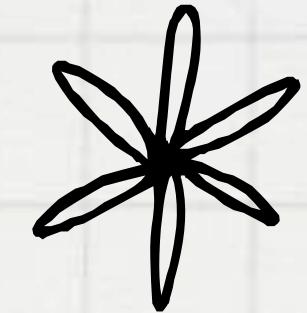

Iskusna profesorica Kul vrlo je popularna među svojim učenicima. Često nudi dodatnu pomoć učenicima nakon škole, pa nije neuobičajeno vidjeti učenike kako posjećuju njezinu učionicu nakon škole. Ona je privatno podučavala jednu od svojih učenica, Melisu, u raznim predmetima tijekom dvogodišnjeg razdoblja.

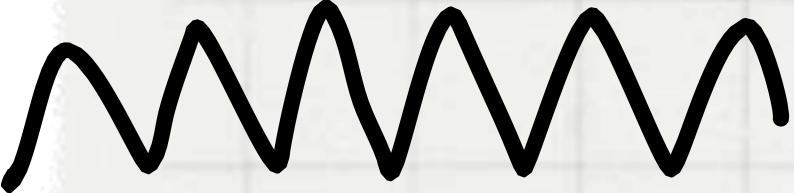
Tijekom tog vremena, profesorica Kul je slala e-mailove i poruke na Melisin mobitel koristeći svoj osobni broj i adresu e-pošte. Na početku su razmjene bile općenite; ponekad nevezane uz školski rad (npr. pitala je Melisu o bolesnom članu obitelji ili kako se slaže s prijateljima). Nedavno je učenica počela slati svojoj nastavnici poruke o osobnim osjećajima.

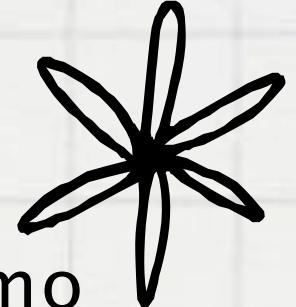
Pitanja za raspravu

1. Koje moguće probleme/brige može izazvati ovaj scenarij?
2. Kako bi ova situacija mogla postati kršenje zakona, "Kodeksa" ili drugih školskih pravila?
3. Kakve su moguće negativne posljedice za nastavnicu, učenike i školsku zajednicu?
4. Koji bi odgovori mogli rezultirati pozitivnijim ishodom ili koje bi preventivne mjere mogu biti poduzete kako bi se ova situacija riješila na najbolji način?
6. Pokušajte ponuditi rješenje za navedeni scenarij.

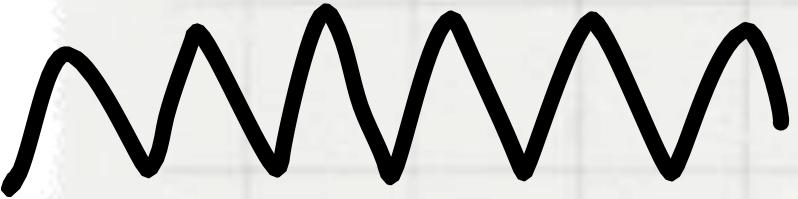

Scenarij 5

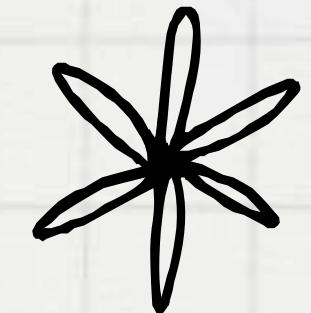

Jasna je iskusna profesorica koja je uvek pokazivala interes za svoje učenike, ne samo za njihov akademski uspjeh, već i za njih kao osobe izvan učionice. Jasna tako često pokazuje interes za njihove obitelji, hobije, sportske aktivnosti, ambicije i interese. Njezin učenik Kevin želi upisati fakultet ali nema potrebnu financijsku podršku svoje obitelji.

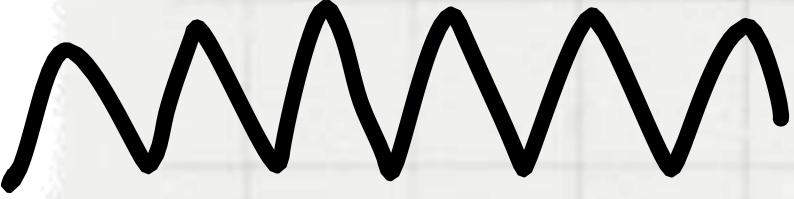
Profesorica Jasna uskoro je, kako bi mu pomogla, samoinicijativno počela slati informacije o postupku prijave na fakultet i financijskoj pomoći. Komunikacija je ubrzo postala osobnija (o njegovom obiteljskom životu, financijama i slično). Konačno profesorica Jasna plaća Kevinovu prijavu na fakultet, kupuje mu stvari za studentski dom i rabljeni automobil. Iako Jasnini kolege nisu znali u kojoj je mjeri uključena u pomoći Kevinu primjetili su da mu daje više pažnje. Kolege su takvo ponašanje odredili kao neprimjereno.

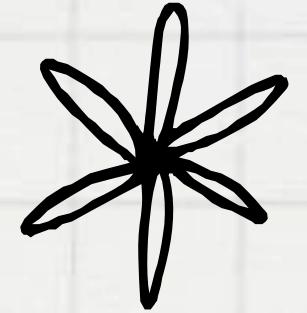
Pitanja za raspravu

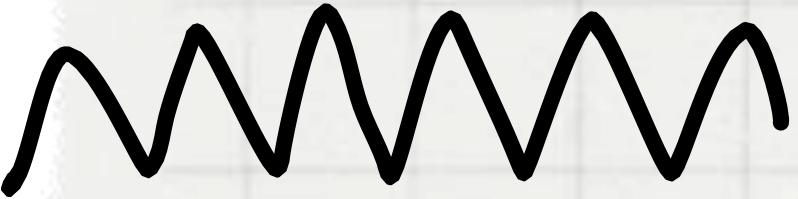
1. Koje moguće probleme/brige može izazvati ovaj scenarij?
2. Kako bi ova situacija mogla postati kršenje zakona, "Kodeksa" ili drugih školskih/općinskih politika?
3. U ovoj situaciji, koji su potencijalni negativni posljedice za nastavnika, učenike i školsku zajednicu?
4. Koje reakcije/akcije će rezultirati pozitivnijim ishodom i/ili koje preventivne mjere bi se mogle razmotriti?
6. Pokušajte ponuditi rješenje za navedeni scenarij.

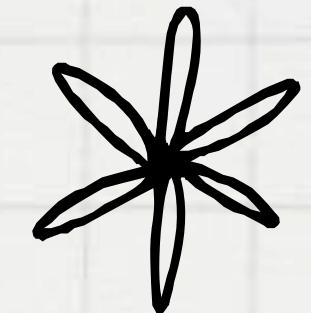
Scenarij 6

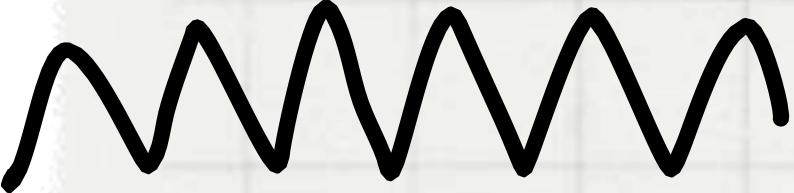
Profesor Šarenko prilično često koristi psovke na svojim predavanjima. Iako nikada ne upućuje vulgarnosti prema učenicima, nekoliko ih se požalilo da ih smeta njegovo psovanje. Profesor Šarenko brani svoj stil predavanja tvrdnjom da ga većina učenika voli i da njegov stil predavanja pomaže zadržati njihovu pažnju.

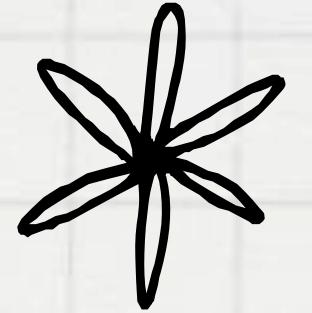
Pitanja za raspravu

1. Koje moguće probleme/brige može izazvati ovaj scenarij?
2. Kako bi ova situacija mogla postati kršenje zakona, "Kodeksa" ili drugih školskih/općinskih politika?
3. U ovoj situaciji, koji su potencijalni negativni posljedice za nastavnika, učenike i školsku zajednicu?
4. Koje reakcije/akcije će rezultirati pozitivnijim ishodom i/ili koje preventivne mjere bi se mogle razmotriti?
6. Pokušajte ponuditi rješenje za navedeni scenarij.

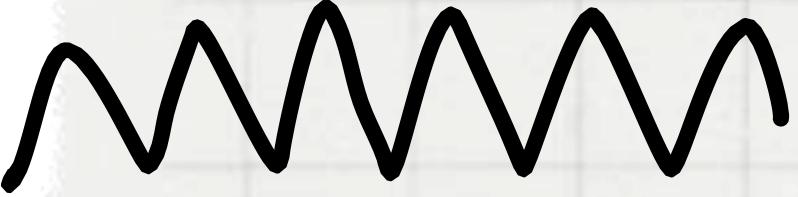

Scenarij 7

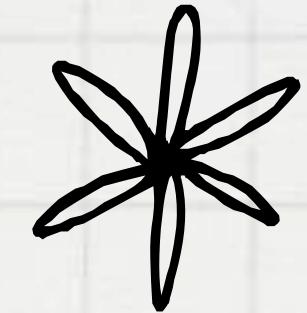

Profesor Neuretko predaje svoje predavanja u sportskoj zgužvanoj majici, poderanim trapericama i prljavim tenisicama. Neki učenici misle da je to "cool", dok se drugi šale na njegov račun.

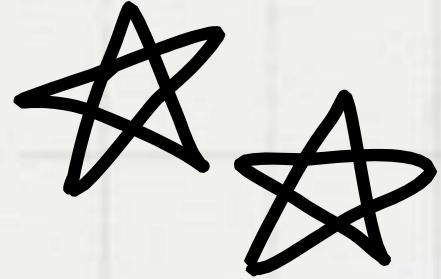
Je li ovo uopće etičko pitanje?

Pitanja za raspravu

1. Koje moguće probleme/brige može izazvati ovaj scenarij?
2. Kakva bi odjeća profesora mogla povrijediti osjećaje školske zajednice? Pokazivanje tijela?
Uvredljive ili samo višestruke tetovaže?
3. Koliko je važno zanimanje osobe, biste li donosili različite prosudbe o prihvatljivoj radnoj
odjeći za profesore filozofije, poslovanja, umjetnosti, kazališta ili gimnastike?
4. Pokušajte ponuditi rješenje za navedeni scenarij.

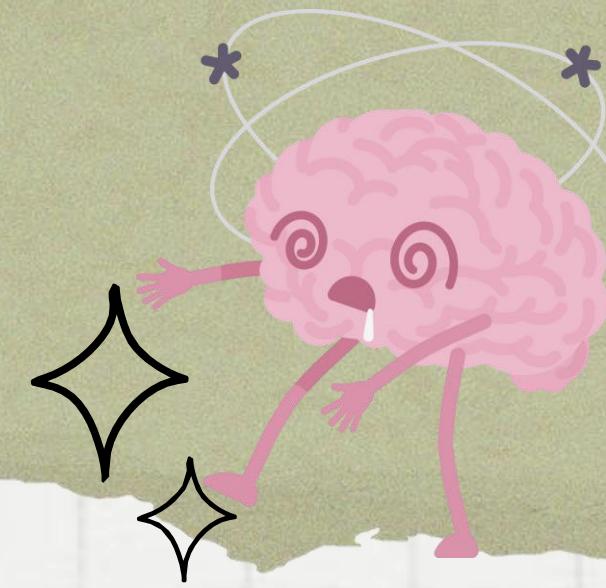
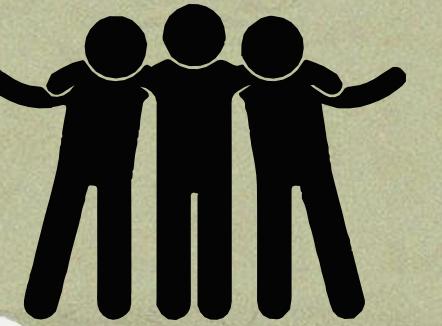
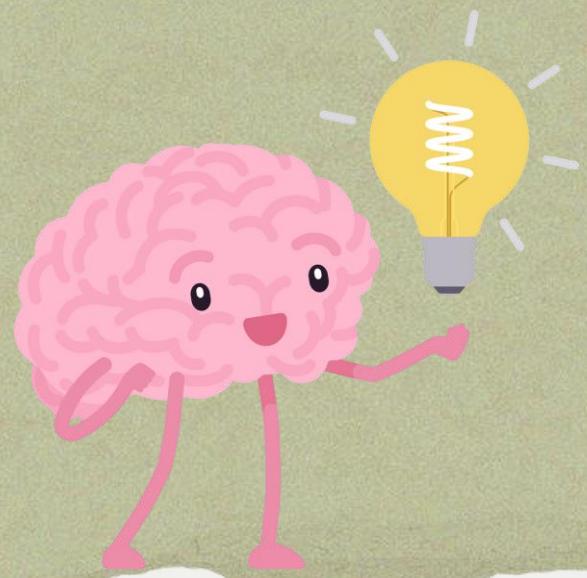
A3: Osobna iskustva

Razmislite o situacijama u kojima ste se
osjećali suočeni s etičkom dilemom kao
nastavnik.

Odaberite iskustvo koje želite podijeliti s
kolegama.

Evaluacija

Literatura

- Keith-Spiegel, P., Whitley, Jr., B.E., Balogh, D.W., Perkins, D.V., & Wittig, A.F. (2002). The Ethics of Teaching: A Casebook (2nd ed.).
Psychology Press.
- Connecticut's Teacher Education and Mentoring Program
<https://portal.ct.gov/SDE/TEAM/TEAM---Module-5>